

КОМУНАЛНИ ПРЕДМЕТИ I ЗАОСТАТАК - СТРАТЕШКО ПИТАЊЕ

Постојање великог броја неријешених предмета може да угрози до сада постигнуте резултате у процесу унапређења функционисања судске управе. Велики заостатак подразумијева дуже трајање судског поступка те може да угрози право на суђење, доведе до правне несигурности и лошег утицаја на економски развој. Према судској пракси Европског суда за људска права у Стразбуру стално гомилање предмета не може бити оправдано предугим трајањем поступака¹, а свака држава је, без обзира на то да ли је дужник појединац или државна институција, дужна да предузме све неопходне кораке за извршење коначне судске пресуде².

Главни дио заостатка су такозвани комунални предмети, тј. предмети настали за наплату потраживања за комуналне услуге и РТВ таксе.

Због тих разлога, овом проблему је посебна пажња посвећена у оквиру Стратегије за реформу сектора правде у БиХ за период од 2009. до 2013. године, а посебно у њеном стубу 1 (правосудни систем). Стратешки Програм 1.2.1, који припада стратешкој области Дјелотворност и ефикасност, налаже провођење ванализе неопходних измјена закона како би се смањило број неријешених предмета у извршном поступку поднесених на основу вјеродостојних исправа (као што су неплаћени рачуни за комуналне услуге) и предложиле адекватне мјерег.

Побољшање ефикасности правосуђа, укључујући и смањење броја старих предмета у судовима, један је од краткорочних приоритета идентификованих у Европском партнерству са БиХ.

Мјера значајног смањења постојећег броја неријешених предмета, те унапређења система наплате потраживања за извршене комуналне услуге је предвиђена у оквиру Стратешког плана ВСТС-а за период од 2007. до 2012. године, са циљем остваривања једног од кључних принципа и приоритета - ефикасности.

Да би се обезбиједила подршка за остварење ових стратешких циљева, ВСТС је у фебруару 2008. године, захваљујући подршци Краљевине Норвешке, започео реализацију пројекта за смањење броја неријешених предмета (*Backlog Reduction Project - BRP*), чије трајање је планирано до половине 2011. године. У напорима за смањење заостатака у судовима учествовали су, директно или индиректно, и канадски пројекат реформе правосуђа (ЈРП) и УСАИД-ов пројекат за развој сектора правосуђа (ЈСДП).

II КОМУНАЛНИ ПРЕДМЕТИ - ПРИРОДА ПРОБЛЕМА

На захтјев ВСТС-а, већ од 2006. године судови воде посебне статистике за комуналне предмете. Велики број ових предмета (90%) су предмети извршења иницирани на основу вјеродостојне исправе. У прошлогодишњем извјештају су у кратким цртама описани главни разлози настанка овог проблема као и неекономичност процеса када се то сагледа са системског гледишта.

Статистике за комуналне предмете укључују предмете за наплату потраживања комуналних предузећа и предмете за наплату РТВ таксе. Разлози за гомилање предмета и њихова географска распоређеност се код ове двије врсте предмета битно разликују, тако да ће их будућа анализа узрока проблема морати засебно третирати. Заостатак комуналних предмета је претежно везан за предмете наплате РТВ таксе, док у неким судовима, укључујући и највећи Општински суд у Сарајеву, већину заостатка чине предмети комуналних предузећа и у знатно мањој мјери управитеља станова.

1 Пресуда у случају Пробстмеиер против Немачке од 1.7.1997. године, Извјештаји 1997.-IV., стр. 1138, § 64.

2 Пресуда у случају Предузеће ЗИТ против Србије од 27.11.2007. године, § 56.

Бројни су разлози због којих је стање овакво какво јесте. Као главни могу се истаћи сљедећи:

- измијењена социо-економска ситуација и лош материјални статус већине становништва као посљедица ратних дешавања,
- непостојање адекватних санкција за нередовне платише, јер услуге одвоза смећа, испоруке топлотне енергије и воде у нашој земљи су такве природе да их испоручиоци или даваоци не могу у већини случајева ускратити, као што је то случај са испоруком електричне енергије, или пружањем телефонског прикључка,
- непостојање квалитетне законске регулативе која би прописивала ефикаснији начин и систем наплате комуналних потраживања,
- недовољне активности од стране комуналних предузећа при кориштењу свих законски допуштених механизма за наплату потраживања прије покретања самог судског поступка
- несређене и неажуриране базе података корисника комуналних услуга, као и недостатак механизма да се исте континуирано ажурирају,
- подношење великог броја приједлога за извршење у једном наврату и више пута годишње због избјегавања застарног рока,
- недостатак кадрова и других ресурса у судовима да би се велики број комуналних предмета могао ефикасно и на вријеме ријешити,
- начин процесуирања ове врсте предмета који не користи достигнућа модерне технологије нити је прилагођен самој нарави шаблонске обраде предмета,
- велики број неуредних достава судских писмена што отежава и продужава судски поступак,
- проблеми у провођењу самог извршног поступка који се одражавају на начин да се повећавају заостаци у извршном реферату (види Графикон 1 на страни 4. Прилога овога Извјештаја)
- готово сви приједлози за извршење на основу вјеродостојних исправа се односе на извршење на покретним стварима, што изазива несавладиви прилив за било који поступак извршења,
- судски извршитељи раде у врло тешким материјалним условима и често нису довољно едуцирани за свој посао.

Ова ситуација се понавља из године у годину.

Табела 39.: Проток комуналних предмета у општинским и основим судовима током 2008. године и коефицијент протока

Суд	Бр. неријешених предмета са 1.1.2008.	Бр. примљених предмета током 2008.	Бр. ријешених предмета током 2008.	Бр. неријешених предмета са 31.12.2008.	Коефицијент протока
ОП. СУДОВИ У ФБИХ					
Бихаћ	2.805	5.926	5.882	2.849	1,0
Босанска Крупа	2.186	1.678	2.936	928	1,7
Бугојно	428	4.228	3.634	1.022	0,9
Чапљина	659	2.455	2.319	795	0,9
Цазин	4.585	2.162	2.480	4.267	1,1
Горажде	357	1.556	1.345	568	0,9
Грачаница	6.459	1.213	922	6.750	0,8
Градачац	8.255	4.504	3.038	9.721	0,7
Какањ	811	1.186	1.166	831	1,0
Калесија	870	2.341	1.715	1.496	0,7
Кисељак	5.110	12.458	1.847	15.721	0,1
Коњиц	1.030	779	913	896	1,2
Ливно	13.747	2.231	3.398	12.580	1,5
Љубушки	16.001	1.576	1.219	16.358	0,8
Мостар	2.503	2.696	3.168	2.031	1,2
Орашје	4.572	3.169	1.087	6.654	0,3
Сански Мост	2.683	1.432	328	3.787	0,2
Сарајево	798.740	203.979	67.317	935.402	0,3
Широки Бријег	8.369	9.717	1.948	16.138	0,2
Тешањ	6.885	2.248	529	8.604	0,2
Травник	1.085	2.373	2.351	1.107	1,0
Тузла	55.296	23.594	16.316	62.574	0,7
Велика Кладуша	4.092	2.727	105	6.714	0,0
Високо	16.001	6.812	3.507	19.306	0,5
Завидовићи	13.550	7.123	3.048	17.625	0,4
Зеница	64.699	24.875	12.632	76.942	0,5
Жепче	11.001	984	4.543	7.442	4,6
Живинице	1.977	2.187	1.398	2.766	0,6
УКУПНО ЗА ОП. СУДОВЕ					
	1.054.756	338.209	151.091	1.241.874	0,4
ОСН. СУДОВИ у РС					
Бања Лука	11.786	25.007	7.903	28.890	0,3
Бијељина	26.708	28.362	2.342	52.728	0,1
Босанска Градишка	7.315	2.010	785	8.540	0,4
Дервента	2.240	3.010	4.412	838	1,5
Добој	5.426	5.789	3.255	7.960	0,6
Фоча	1.938	3.060	2.512	2.486	0,8
Котор Варош	4.246	5.327	609	8.964	0,1
Модрича	4.560	7.703	1.308	10.955	0,2
Мркоњић Град	4.737	4.975	2.828	6.884	0,6
Нови Град	1.567	1.977	971	2.573	0,5
Приједор	1.211	15.809	1.230	15.790	0,1
Прњавор	2.812	2.468	986	4.294	0,4
Соколац	1.369	10.024	1.438	9.955	0,1
Сребреница	1.840	2.961	499	4.302	0,2
Теслић	3.218	2.653	676	5.195	0,3
Требиње	8.513	2.866	1.842	9.537	0,6
Вишеград	3.346	4.327	2.788	4.885	0,6
Власеница	5.444	3.808	2.047	7.205	0,5
Зворник	12.405	12.743	804	24.344	0,1
УКУПНО ЗА ОС. СУДОВЕ У РС					
	110.681	144.879	39.235	216.325	0,3
Осн. суд Брчко - БД БиХ	6.789	1.935	2.459	6.265	1,3
УКУПНО за БиХ					
	1.172.226	485.023	192.785	1.464.464	0,4

III ТРЕНДОВИ У СТАТИСТИКАМА КОМУНАЛНИХ ПРЕДМЕТА

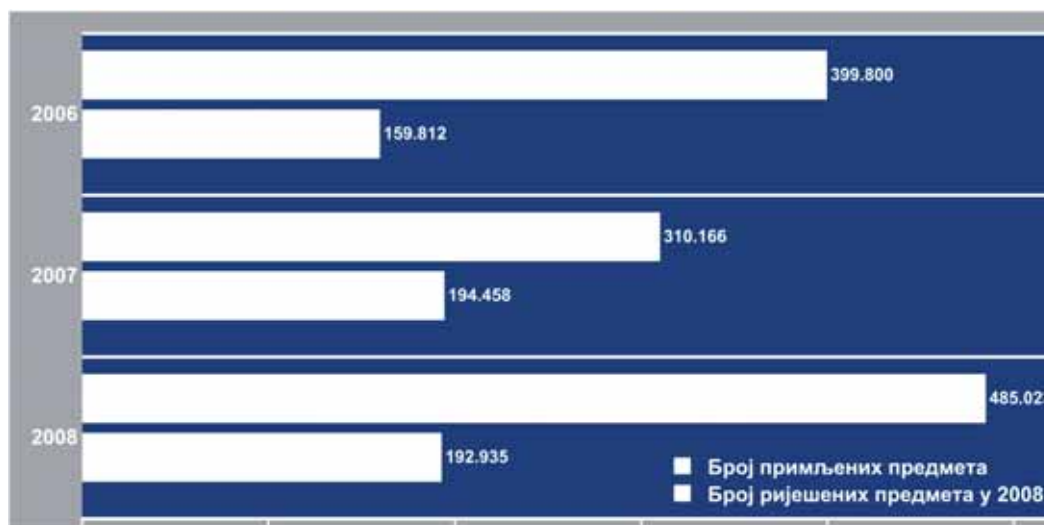
Прилив комуналних предмета је и даље у порасту, и лако је предвидјети да ће се тај тренд наставити док се не уведу одговарајуће системске промјене у рјешавању и превазилажењу овог изузетно значајног, може се рећи и кључног проблема правосуђа у БиХ.

У 2008. години укупно је примљено 485.023 комуналних предмета, што представља повећање од 50% у односу на прилив из претходне године. Најмање половина тих комуналних предмета се односи на неплаћене РТВ таксе. Општински суд у Сарајеву и даље има највећи прилив комуналних предмета, који је у 2008. години износио 203.979 или 42% од укупног броја за примљених комуналних предмета у свим судовима.

Прилив комуналних предмета у Општинском суду у Сарајеву вратио се на ниво из 2006. године, што се може објаснити постојањем великог броја незаведених комуналних предмета из протекле године. Запажен је тренд повећаног прилива комуналних предмета у основним судовима у РС, а посебно у Основном суду у Бањој Луци, који је 2008. године запримио 25.007 комуналних предмета што је два пута више од годишњег прилива комуналних предмета у 2007. години (10.658 предмета). Као резултат овог тренда раста, број неријешених комуналних предмета у РС у 2008. години се скоро удвостручио у односу на протеклу годину. Супротно тренду Основног суда у Бањој Луци, код Општинских судова у ФБиХ, са изузетком Општинског суда у Сарајеву, забиљежен је тренд смањења за примљених комуналних предмета.

Првостепени судови су у 2008. години ријешили свега 192.785 комуналних предмета, односно око 40% прилива предмета, што је дало резултате да се у првој половини 2008. године број неријешених комуналних предмета повећа на 1.464.464.

Графикон 31.: Примљени и ријешени комунални предмети у првостепеним судовима у БиХ у току године

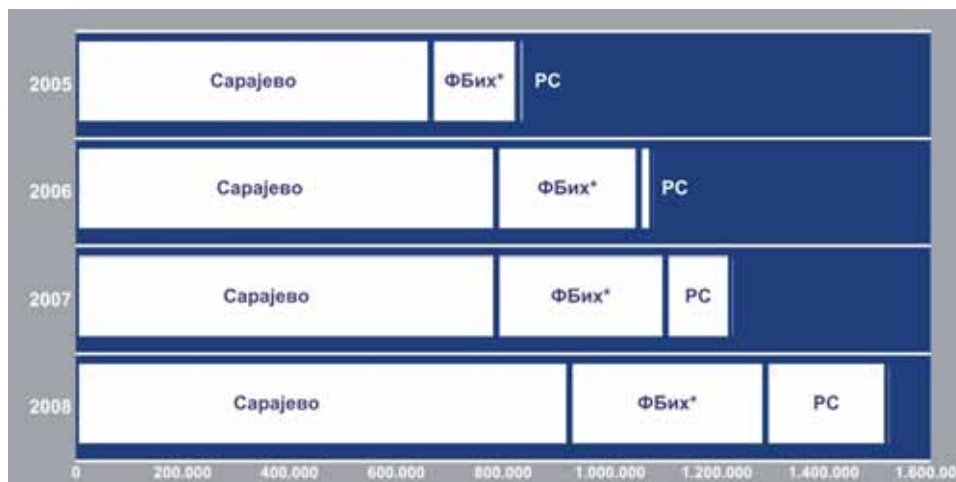

Табела 40.: Примљени и ријешени комунални предмети у првостепеним судовима у БиХ у току године

Година		Сарајево	ФБиХ без Сарајева*	РС	Брчко Дистрикт БиХ	Укупно
2006.	Примљени	205 442	167 571	21 883	4 904	399 800
	Ријешени	83 034	63 469	11 070	2 239	159 812
2007.	Примљени	83 326	113 307	108 547	4 986	310 166
	Ријешени	73 518	94 207	24 101	2 632	194 458
2008.	Примљени	203 979	134 230	144 879	1 935	485 023
	Ријешени	67 317	83 774	39 235	2 459	192 785

Релативно учешће Општинског суда у Сарајеву у укупном заостатку неријешених предмета се смањује али и даље држи највећи удио у статистикама, као што се види из дијаграма 32. Формирање истурених Одјељења за рјешавање по вјеродостојним исправама и Одјељења за спорове мале вриједности у Општинском суду у Сарајеву показало се као веома добро рјешење, јер су се по први пут судије потпуно растеретиле комуналних предмета које сада рјешавају стручни сарадници тог суда. Међутим, прилив комуналних предмета је и даље енормно висок, и без обзира што формирана одјељења остварују норму преко 130% не могу се носити са толиким приливом без суштинских измјена начина рада и информатизације поступка рјешавања комуналних предмета, који је почео крајем 2008. године и који ће дати резултате већ у статистикама за 2009. годину.

Графикон 32.: Неријешени комунални предмети у првостепеним судовима у БиХ на крају године

Табела 41.: Неријешени комунални предмети на крају године у првостепеним судовима у БиХ (од 2005. до 2008. године)

	Неријешени	Сарајево	ФБиХ без Сарајева	РС	Брчко Дистрикт	Укупно
2005.		664 609	162 751	14 452	1 571	843 383
2006.		787 017	266 853	25 265	4 236	1 083 371
2007.		787 309	316 691	122 742	6 983	1 233 725
2008.		923 971	367 147	228 236	6 459	1 525 813

IV АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ ОСТВАРЕНИ У 2008. ГОДИНИ

Анализирајући саму природу проблема комуналних предмета јасно је да правосуђе не може само ријешити проблем. Из тог разлога, ВСТС је, у сарадњи са Министарством правде БиХ, успоставио механизме које укључују више актера да би се заједничком акцијом могло доћи до потребних системских измјена, претежно измјена прописа.

АКЦИОНИ ПЛАН И РАДНЕ ГРУПЕ

Министарство правде БиХ је заједно са представницима ВСТС-а и уз подршку канадског пројекта ЈРП почетком 2008. године израдило Акциони план за смањење броја неријешених предмета. ВСТС је овај Акциони план усвојио на сједници одржаној 8.2.2008. године, уз могућност да министарства правде накнадно доставе сугестије на исти. Овај план није, међутим, добио подршку Министарства правде РС-а, због чега га Савјет министара БиХ није могао разматрати нити усвојити. Како због тога није могао бити именован Координациони одбор и да не би дошло до застоја у постизању циљева постављених Акционим планом, у договору са Министарством

правде БиХ успостављен је други механизам за рјешење тог питања. Са тим у вези, ВСТС је 19.6.2008. године донио Одлуку о формирању двије радне групе.

Радна група за рјешавање питања комуналних предмета има задатак да изнађе одговарајућа рјешења за превазилажење постојећег стања у вези са проблемом нагомилавања комуналних предмета у судовима, те поред судија и представника министарства правде БиХ, ФБиХ и РС-а и Правосудне комисије Брчко Дистрикта БиХ укључује и представнике комуналне привреде, РТВ ФБиХ и РТВ РС-а, те удружења потрошача у БиХ.

Задатак Радне групе за унапређење извршног поступка је да изради анализу алтернативних модела провођења поступка извршења на основу извршне исправе, те да предложи мјере за побољшање судског извршног поступка. У састав ове Радне групе су, поред судија и представника министарства правде БиХ, ФБиХ и РС-а и Правосудне комисије Брчко Дистрикта БиХ, именовани и представници нотарске и адвокатске коморе, те удружења банака у БиХ.

Радне групе су до краја 2008. године одржале по три сједнице (у јуну, септембру и децембру). На њима је вођена дискусија о конкретним приједлозима за измјене и допуне одређених закона, те усвајање одређених препорука које би се упутиле релевантним надлежним институцијама.

У току 2008. су обављена два студијска путовања (у октобру посјета Загребу, а у новембру Београду). Том приликом делегације из БиХ имале су састанке у надлежним министарствима правосуђа, судовима, одабраним комуналним предузећима и удружењима нотара и потрошача.

Обје радне групе имају рок од двије године да испуне своје задатке, који укључују анализу важећих закона и прописа и приједлоге за њихове релевантне измјене и допуне. Половином 2009. године су предвиђене прве гупе препорука за измјене прописа које би требале бити усвојене од стране ВСТС и након тога прослијеђене релевантним органима.

ПОБОЉШАЊЕ СОПСТВЕНЕ НАПЛАТЕ

Комунална предузећа и јавни РТВ сервиси би требали бити оспособљени да сопственим средствима остваре већи степен наплате услуга, а интервенција суда би требала да буде само задња опција. Проналажење таквог рјешења је главни задатак Радне групе за рјешавање питања комуналних предмета, која је почела да разматра потребне измјене и допуне прописа, као и добре праксе за рјешавање питања описаних у сљедећим пасусима.

Посједовање тачне информације о корисницима услуга је основна полазна тачка. Склапање индивидуалних уговора и инсталисање инструмената за мјерење индивидуалне потрошње су мјере које томе могу да допринесу, што истовремено омогућава успостављање коректнијих односа са потрошачима.

Ажурност база података о корисницима услуга се може постићи повезивањем информација из постојећих база као и успостављањем механизма за доставу информације комуналним предузећима о битним промјенама података о кориснику (нпр. о смрти или пресељењу власника или о промјенама власништва над имовином). Инкасанти могу у томе играти битну улогу, обилазећи све спорне адресе и установљавајући право стање о корисницима односно власницима.

Рационализација и што је могуће виши степен унификације одјелења надлежних за наплату комуналних потраживања је такође могуће рјешење. У том правцу, потребно је размотрити искуства из сусједних земаља, гдје се систем заједничке уплатнице за више врста комуналних услуга показао веома корисним. Системи који су развијени у сусједним земљама нису идентични, али имају исти циљ а то је да се на једном мјесту централизују послови обрачуна, фактурисања те доставе рачуна за што је могуће више комуналних услуга у граду. Примјењујући оваква рјешења остварене су значајне уштеде у трошковима и побољшању степена наплате потраживања.

Систем стимулације (да се нпр. уредним платишама умањује рачун у одређеном проценту) и дестимулације (ускраћивања одређених могућности неплатишама) може утицати на понашање дужника. Наравно, уз то мора постојати систем који онима, који не могу да плате дуг због лошег имовинског статуса, омогућава да буду дјелимично или потпуно ослобођени те обавезе.

Највећа дестимулација мора да буде ефикасан и брз процес извршења. Слање опомене, којом би корисник, који не измирује уредно своје обавезе, био упозорен на све додатне трошкове који ће

услиједити уколико не плати свој основни дуг по рачуну, може имати добар ефекат, посебно ако су ти додатни трошкови знатно већи. Уредно достављена опомена прије слања предмета суду може послужити и за проверу тачности информације о дужнику и његовој адреси, што би омогућило да повјерилац те информације исправља сам, а не да се то ради у току судског поступка, који на тај начин постаје отежан и продужен.

ПРОБЛЕМ СУДСКЕ ДОСТАВЕ

Судска достава је један од кључних фактора сваког судског поступка. На Округлом столу са судијама извршног поступка, који је у оквиру активности Радне групе одржан у октобру 2008. године у Сарајеву, потврђено је да проблеми у достави представљају највећу препреку брзом и ефикасном поступку извршења. Проблеми постоје због низа разлога и тичу се разних сегмената:

- 1) Имена и адресе које повјероци достављају су често погрешне, застарјеле или некомплетне. Дужина трајања поступка као последица заостатака доводи до застарјелости података о дужнику.
- 2) Судских достављача нема довољно, а често су и довољно едуцирани за свој посао. Добре праксе едукације достављача су почеле ове године, нпр. у Основном суду у Бањој Луци и Општинском суду у Сарајеву. Било би корисно да се размотри могућност примјене ових пракси и у другим судовима, и то у редовним временским интервалима. Такође их је потребно проширити и систематизовати. Адекватним ангажманом достављача суд може да оствари значајне уштеде и боље резултате. Управа Основног суда у Бањој Луци је израчунала да сваки достављач суду мјесечно може уштедјети око 1000 КМ поштанских трошкова. Пошто додатни достављач не представља додатни трошак за јавни буџет, него омогућава уштеду, логично би било да се достављачи издвоје из калкулације омјера административног особља према судијама.
- 3) Без обзира на развој интерних одјелења достављача, увијек ће да постоји потреба за вањском поштанском доставом. Поштари често нису у довољној мјери едуцирани о специфичним питањима судске доставе, а и интерна правила Поште нису увијек компатибилна са процедуралним законима и прописима. ВСТС и министарства правде би требали да размотре ова питања са поштанским оператерима и договоре модалитете за превазилажење ових проблема.
- 4) Тренутно нема алтернативе за три поштанска оператера који де факто дјелују у монополском статусу, због чега се губе погодности које би омогућио систем конкуренције. Да би се то остварило, потребно је дозволити приватним агенцијама да достављају судска писмена уз хармонизацију важећих закона о поштанским услугама са Законом о парничном поступку, гдје је предвиђено да се достављање судских писмена може вршити и преко овлаштене правне особе регистроване за обављање послова достављања.

ЕФИКАСНИЈА СРЕДСТВА ИЗВРШЕЊА

Велики број неријешених предмета могао би се смањити примјеном ефикаснијих начина извршења.

Извршење на покретној имовини дужника је захтјеван поступак, који се у случајевима када је дужник физичка особа а потраживање је мале вриједности често не може реализовати.

Међутим, сви приједлози за извршење на основу вјеродостојне исправе односе се на попис, пљенидбу и продају покретних ствари. Ова пракса доводи до великог оптерећења судских извршилаца, тако да се проблем не може ријешити само повећањем њиховог броја и едукацијом, иако је и то потребно урадити. Као илустрацију добре праксе наводимо примјер Хрватске радиотелевизије, чија служба наплате никад не тражи извршење на покретним стварима већ искључиво на плату или пензију, што је средство извршења које захтијева минималан напор и, уколико је доступно, успјешно се проводи. Кориштење овог средства је могуће зато што јавни органи и тијела, према хрватском Овршном закону, имају обавезу да дају релевантне информације

када их затражи тражилац извршења. Из овог јасно произлази да је од суштинског значаја да се тражиоцима извршења обезбиједи приступ информацијама о дужнику, у складу са Законом о заштити личних података.

Поред тога, могле би се размотрити стимулације путем тарифе извршења, гдје би се предвидио мањи износ трошкова за средства извршења која од суда захтијевају мање напора и мање ресурса. У сваком случају, неопходна је хармонизација трошкова извршења. Просјечан предујам, тражен у различитим судовима за покриће трошкова извршења на покретним стварима, варира од нуле (седам првостепених судова у БиХ то не тражи) до 100 КМ.

Да би се средства извршења учинила ефикаснијим, могло би се размотрити увођење посебног поступка за извршење на моторним возилима (као што је уведено у Хрватској), те утврђивање механизма који би обезбиједили да се приликом продаје покретне и непокретне ствари постигне цијена што је могуће ближа тржишној у моменту продаје.

Радна група за унапређење извршног поступка разматра сва ова рјешења, са циљем да се дође до конкретних приједлога за измјене и допуне закона. Активности њемачког пројекта за реформу привредног права у земљама западног Балкана, који проводи ГТЗ (округли столови о извршном поступку са судијама, академицима и стручњацима из региона), дале су значајан допринос овим дискусијама.

СУДСКИ ИЗВРШИОЦИ

Улога службе судских извршилаца у поступцима извршења на новчаним потраживањима, да не говоримо о неновчаним потраживањима, је од кључног значаја. Њихов посао је често деликатан, нема их довољно, нису адекватно опремљени, немају довољно возила за излазак на терен. Без обзира на специфичне послове који су им прописани законом, не постоје посебне квалификације које се захтијевају за обављање тог посла. Њихове нето плате варирају од 500 до 1 000 КМ, зависно од суда.

Број судског особља које је привремено запослено на пословима извршилаца или достављача је веома мали, а ово рјешење се показало веома ефикасним у великим судовима какав је нпр. Општински грађански суд у Загребу. И поред тога што нису развијени критерији за утврђивање њиховог оптималног броја, на основу великог заостатка у извршним рефератима може се закључити да је број извршилаца у судовима у БиХ генерално недовољан.

Поред побољшања материјалних услова рада (претежно донација моторних возила и униформи) и обезбјеђења одговарајуће обуке у виду семинара, потребно је обратити пажњу и на организацију њиховог рада и координацију са судијама. У том правцу, најбоље рјешење би било уврстити ове обуке у програме Центра за едукацију судија и тужилаца.

Увођење Правилника о раду службе судских извршилаца, као што је урађено у Општинском суду у Сарајеву, и њиховим изузимањем из калкулације омјера административног особља према судијама, може да допринесе повећању ефикасности њиховог рада.

ЕЛЕКТРОНСКА ОБРАДА КОМУНАЛНИХ ПРЕДМЕТА

Поступак извршења комуналних предмета је из више разлога погодан за аутоматизацију.

Прије свега, сваки повјерилац за потребе фактурисања располаже комплетном електронском базом података свих предмета који се достављају суду. Ове електронске информације су се до сада користиле за производњу (неколико тона) папира који се просљеђује суду, заводи и појединачно обрађује, што изискује непотребан ангажман значајних људских и материјалних ресурса. Омогућавање електронског достављања тих предмета би цијели поступак учинило ефикаснијим и довело би до уштеда на обје стране.

Поред тога, електронским путем могуће је да се изврши групна обрада, односно одабере низ предмета, те да се за све њих предузму исте радње.

Неколико земаља, попут Аустрије, Велике Британије и Словеније, већ имају добро развијен аутоматизован систем посебно за такву врсту предмета. Словенија је од 1.1.2008. године увела

могућност да комунална предузећа електронским путем своје предмете подносе суду (већ у јуну више од 70% свих комуналних предмета било је поднесено електронским путем, а сви предмети су запримљени у Централном одјељењу за вјеродостојне исправе Ђ ЦОВЛ, које дјелује при Окрајном суду Републике Словеније).

ВСТС је крајем 2008. године расписао тендер за имплементацију пилот пројекта успостављања такозваног Система за обраду комуналних предмета (СОКОП), који ће да омогући тестирање и кориштење поменутих могућности.

Канадски пројект реформе правосуђа је у новембру у Општинском суду у Сарајеву започео реализацију пројекта КОДИФЕЛ, који за циљ има дигитализацију постојећих старих комуналних предмета (њих више од 900 000). То ће да омогући физичко проналажење предмета повучених због измирења дуга, што до сада није био могуће због енормног броја старих предмета који нису били заведени, као и спајање предмета који се воде на истог дужника ради ефикаснијег провођења поступка.

V ПРЕПОРУКА

Овом питању ће ВСТС у најкраћем року посветити посебну сједницу, на којој ће анализирати препоруке радних група и резултате пројеката које имплементира са циљем рјешавања овог проблема, те ће на заједничком састанку са представницима органа законодавне и извршне власти предложити могућа рјешења.

